

ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา
การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน สามารถเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรได้เป็นอย่างดี
มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคเกษตรกรรม สู่การปฏิบัติในพื้นที่ ภายใต้ โครงการเกษตรวิชญา
บ้านกองแหะ หมู่ที่ ๔ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

“เกษตรวิชญา” เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร ที่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย ตามพระราชดำริ ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อครั้งยังดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร โดยเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ ไปยังพื้นที่ บ้านกองแหะ หมู่ที่ ๔ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ทอดพระเนตรสภาพพื้นที่เป็น เขาหัวโล้น ราษฎรทำการเกษตรแบบไร่เลื่อนลอย ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรม จึงทรงมีพระราชดำริ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วางแผนการใช้ที่ดิน พัฒนาที่ดินและแหล่งน้ำ ให้เกษตรกร ทำการเกษตรได้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานที่ดินส่วนพระองค์ เนื้อที่ ๑,๓๕๐ ไร่ ให้กับกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ นำไปดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยราชการ สถานศึกษา และราษฎร พร้อมทั้งได้พระราชทานนามศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบ้านกองแหะ ว่า “เกษตรวิชญา”

“เกษตรวิชญา” นั้นหมายถึง **ปราชญ์แห่งการเกษตร** จากการสำรวจวิเคราะห์ข้อมูลทาง กายภาพและความเหมาะสม จึงได้กำหนดขอบเขตการพัฒนาการใช้ที่ดินเป็น ๔ เขต มีเนื้อที่รวม ๑,๓๕๐ ไร่ ประกอบด้วย

๑. พื้นที่ศูนย์สาธิตการเรียนรู้เกษตรบนพื้นที่สูง จำนวน ๗๑ ไร่
๒. พื้นที่จัดสรรให้เกษตรกรทำกิน จำนวน ๙๕ ไร่ (เป็นพื้นที่เกษตรกรทำกิน ๘๕ ไร่ และ พื้นที่แหล่งน้ำ ๑๐ ไร่)
๓. พื้นที่ธนาคารอาหารชุมชน จำนวน ๑๒๓ ไร่ มีการใช้ประโยชน์โดยฟื้นฟูสภาพป่าและ จัดทำเป็นธนาคารอาหารชุมชน เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติมีการฟื้นฟู เป็น พื้นที่ต้นแบบการเรียนรู้ที่สำคัญ
๔. พื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๑,๐๖๑ ไร่ เดิมเป็นพื้นที่เสื่อมโทรม ปัจจุบันได้รับการฟื้นฟูเป็น สภาพป่าสมบูรณ์ และพื้นที่ส่วนหนึ่งกรมป่าไม้ได้จัดทำโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ เป็นพื้นที่ ต้นแบบการเรียนรู้ที่สำคัญ

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่โครงการให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบนพื้นที่สูง และขยายผลสู่เกษตรกร เป็นต้นแบบในการทำงานบูรณาการระหว่างหน่วยงานและชุมชนให้ เป็น การเกษตรแบบยั่งยืน ให้เกษตรกรทำกิน รายละ ๑ ไร่ ให้มีรายได้จากการทำการเกษตร ๑.๕ แสนบาทต่อปี และเป็นต้นแบบการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้เกิดระบบนิเวศที่สมบูรณ์ เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่ป่าเป็นแหล่งผลิตอาหาร และมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการเกษตรวิทยา ให้ไปเป็นตามพระบรมราโชบาย และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน จึงได้ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการเกษตรวิทยา โดยมี นายจรลธาดา กรรณสูต องคมนตรี เป็น ประธานที่ปรึกษา พลเอกกัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เลขาธิการองคมนตรี เป็นที่ปรึกษา ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็น ประธานกรรมการ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ และ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นกรรมการและเลขานุการ และเพื่อรับทราบภาพรวมของโครงการและ ความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการเกษตรวิทยาในระยะที่ผ่านมา รวมถึงกิจกรรมพิเศษ ที่เกี่ยวเนื่องกับโครงการ และพิจารณาแผนการปฏิบัติงานโครงการเกษตรวิทยาในระยะต่อไป

จากการดำเนินตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน โครงการเกษตรวิทยา โดยการขับเคลื่อน แบบบูรณาการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานในพื้นที่ สนองพระราชดำริที่พระราชทานไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน และมีประสิทธิภาพ อย่างต่อเนื่อง โดยได้ดำเนินงานฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมในระยะแรก ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม่ได้รับการฟื้นฟู จนมีสภาพป่าสมบูรณ์ และอนุรักษ์ให้เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นแหล่งธนาคารอาหารชุมชน มีฐานเรียนรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้ ฐานเรียนรู้ธนาคารอาหาร ชุมชน และขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ข้างเคียง

สำหรับพื้นที่ทำการเกษตรในโครงการฯ มีฐานเรียนรู้การเกษตรบนพื้นที่สูง ที่รวบรวม แปลงสาธิตการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง ตลอดจนการบัญชีและสหกรณ์ เนื่องจากบริบทของ สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่สูงและมีความลาดชันสูง จึงพัฒนาศักยภาพพื้นที่การเกษตรให้มีความ เหมาะสมต่อการผลิต โดยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีกลและวิธีพืช ปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน การบริหารจัดการน้ำ โดยการจัดหาแหล่งน้ำ พัฒนาระบบส่งน้ำ จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ส่งเสริม สนับสนุนให้เกษตรกรใน พื้นที่โครงการผลิตพืชปลอดภัย และสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ได้ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

